

2004 m. ECAD konferencija Šeimos svarba

Tomas Hallberg, Doros Teodorov, Andreas Petru

ECAD merų vienuoliktą konferencija įvyko gegužės 20-21 dienomis Kipre. Joje dalyvavo 120 delegatų, kurie atstovavo 18 šalių 55 miestams. ECAD konferencija turėjo garbės sveikinti teisingumo ministrą poną Dorosą Teodorovą, kuris Kipro Respublikos prezidento vardu paskelbė apie konferencijos atidarymą. Šių metų programos bendroji tema „Kova su narkotikais – šeimos reikalas?“ ir daugiausia joje buvo nagrinėjami įvairūs narkomanijos profilaktikos aspektai ir narkotikų paklausos/pasiūlos mažinimo būdai.

Šie klausimai tebėra diskusijų ECAD svarbiausiomis temomis.

ECAD dėkoja Aglancijos miesto savivaldybei už gerą konferencijos organizavimą ir svetingumą, taip pat pranešėjams ir visiems dalyviams, jų dėka konferencija tapo svarbiu naujų ECAD metų įvykiu.

Merų konferencija yra didžiausias politinis mūsų organizacijos forumas. Susitikimai rengiami kasmet, todėl Europos miestų išrinktieji atstovai gali stebėti mūsų

nuolatinės užduoties – mažinti nelegalių narkotikų paklausą ir jų patekimą į mūsų miestus pasiektą pažangą. Net jeigu, tarsime, kad konferencija yra formalus įvykis, ji rodo vykstant glaudų bendradarbiavimą ir besiplečiančius socialinius ryšius

Du Kipro miestai – Aija Napa ir Lacija – ir Rusijos miestas Azovas pasirašė Stokholmo deklaraciją ir tapo ECAD nariais. Ateinančiais metais mes pratęsime mūsų diskusijas Osle.

Sveiki atvykę į ECAD!

Šis laikraščio numeris skirtas praėjusiai ECAD merų vienuoliktai konferencijai.

Pasisakymų ir pranešimų tekstai pateikiami ECAD tinklalapyje www.ecad.net. Pasisakymų tekstus galima užsisakyti organizacijos pagrindiniame biure ecad@ecad.net arba tel.

+46 8 508 29 362.

Iš Kipro Respublikos teisingumo ir viešosios tvarkos apsaugos ministro pono Doroso Teodorovo kalbos

Narkotikų maras tebeplinta ne tik tai todėl, kad egzistuoja sukeliančios priklausomybę medžiagos: jų visada buvo.

Piktnaudžiavimo narkotikais priežasčių visų pirma reikia ieškoti šeimos ir žmoniškųjų santykių kokybės srityje, esamų socialinių struktūrų ir apskritai šiuolaikinio žmogaus psichologijos aklovietėje. Šeima, be abejonės, yra vienas iš svarbesnių veiksnių, formuojančių žmogaus nuostatą narkotikų atžvilgiu. Viena vertus, tai vienas iš veiksnių, kuris gali prisidėti prie piktnaudžiavimo narkotikais, kita vertus – gali būti profilaktinis skydas, saugantis nuo šio reiškinio. Todėl šeimos vaidmens negalima pervertinti. Jei sukursime tinkamas sąlygas mūsų vaikams augti saugioje ir stabilioje aplinkoje, tai leis mums transformuoti šią problemą į ribotą socialinį fenomeną.

Kipro Respublikos Vyriausybė suprasedama narkotikų pavojų mūsų visuomenei, daug dėmesio skiria parengti ir įgyvendinti nacionalinę piktnaudžiavimo narkotikais ir jų platinimo prevencijos, taip pat priklausomų nuo narkotikų žmonių gydymo ir reabilitacijos programą.

KONFERENCIJA

Aglancija yra Kipro salos centrinėje dalyje, netoli Nikosijos, šalies sostinės. Mūsų municipalitetas – vienas iš didžiausių šalyje, turinčioje 22 tūkst. gyventojų, iš to skaičiaus – 7500 bėglių (iš turkų okupuotų teritorijų). Mūsų mieste yra didžiausi Kipro švietimo institutai, įskaitant universitetą ir universitetinį miestelį. Mūsų mieste pagrindinius savo biurus įkūrė daugelis vyriausybinių įstaigų, iš jų policija ir tarptautinis konferencijų organizavimo centras.

★ We talk a lot about new
integrated Europe – Let's do
it our vision – Without drugs!

Iš KENTEA organizacijos pirmininko, Jo Šviesybės metropolitо Kitiono Chrisostomoso kalbos

KENTEA yra nevyriausybinė organizacija, veikianti visoje Kipro teritorijoje. Mūsų organizacijos nariai yra šalies

municipalitetų taryba, Kipro universitetas, jaunimo taryba ir 70 kitų visuomeninių susivienijimų. Jums visiškai pagrįstai gali kilti klausimas, kodėl mūsų organizacijoje tiek daug narių. Mes manome, kad narkotikų problema yra socialinė ir jos sprendimas liečia kiekvieną Kipro pilietį. Mūsų pareiga sutelkti visuomenę ir įtraukti į profilaktikos darbą, kuris grindžiamas viena filosofija ir skleidimu bendrų idėjų.

Pirmasis žingsnis, kurio ėmėmės, įtraukti vietos savivaldos darbuotojus į mūsų

organizacijos direktorių tarybos veiklą. Taigi municipalitetų taryba dalyvauja mūsų organizacijos veikloje nuo įkūrimo dienos. Kitas žingsnis buvo suvienyti mūsų organizacijas, bendradarbiavimui su jumis – „Europos miestai prieš narkotikus“. Mes dalyvavome ECAD konferencijoje Atėnuose 1998 metais, kurioje daugelis mūsų miestų tapo jūsų organizacijos nariais.

Todėl šiandien mes džiaugiamės: nes matome, kad mūsų bendradarbiavimas stiprėja, tampa vaisingas, ir atvedė į šią konferenciją.

Tokie susitikimai sustiprina mūsų indėlį į bendrą kovą su narkotikais.

Todėl su didžiausiu malonumu kreipiamės į mūsų bendražygius kovojant su narkotikų nešamu blogiu ir nuoširdžiai linkime jums sėkmės. Tegu ši konferencija taps glaudesnio bendradarbiavimo vardan vieningos Europos be sukeliančių priklausomybę medžiagų pradžia.

Mari Bern, „Aisling Group“ ir fondo „Bradán“, Airija, steigėjas/direktorius

Pagrindinės pranešimo tezės: fondas „Bradán“, narkotikų situacija Airijoje, pakaitinės

terapijos programos vs nemedikamentinis narkotikų priklausomybės gydymas, jaunimo iki 20 metų gydymas

Aisling Group Nationwide įkurta prieš 18 metų kaip atsakas į didėjančias problemas, susijusias su alkoholio/narkotikų priklausomybe Airijoje. Todėl vienas iš pagrindinių mūsų veiklos uždavinių yra įgyvendinti priklausomybės nuo alkoholio/narkotikų prevencijos programas. Mes rengiame programas „be narkotikų“ sporto organizacijoms, mokykloms ir vietos savivaldos organizacijoms.

Fondas „Bradán“ buvo įkurtas prieš penkerius metus ir yra terapinė rehabilitacijos programa, pagrįsta nemedikamentiniu gydymu. Tai vienintelė tokio pobūdžio

programa Rytų Airijoje. Airių kalba „bradán“ reiškia „briedis“. Pasirinkome šį simbolį todėl, kad visiems žinoma, jog briedis eina prieš srovę, kad grįžtų prie savo ištakų. Daugeliui lankančių mūsų programą gydymo kelias – tai kova su biurokratija ir blogai funkcionuojančiomis socialinės pagalbos tarnybomis, kurio jie nusipelno – be narkotikų. Mes vadovaujamės tuo, kad elgesio pavyzdžių mokomasi iš žmonių, kad būtų patenkinti gyvenimo poreikiai, ir kad žmogų galima perauklėti ir išmokyti daug sveikesnių elgesio pavyzdžių. Šeima ir draugai aktyviai dalyvauja mūsų programose.

Gydymosi pagal privačią šešių savaičių terapijos programą 2002 metais kaina 6880 eurų. Papildomai 800 eurų išleidžiama stebėti pacientą dvejus kitus metus, taigi bendra suma – 7680 eurų.

Panaši valstybinių programų, grindžiamų pakaitine terapija (metadonas) vertė – 7400 eurų per metus žmogui. Pažimėtina, kad 60 proc. privačių terapijos programų baigusiu gydymo kursą pacientų, susilaiko nuo

Saulius Čaplinskas. Lietuvos AIDS centro direktorius

Pagrindinės tezės: psichologinė pagalba infekuotiesiems ŽIV ir jų šeimoms; ŽIV/AIDS įkalinimo įstaigose; ŽIV/AIDS profilaktika jaunimo tarpe; Vyriausybės veiksmų palai-kyti šeimas, kurių nariai gyvena turėdami ŽIV/AIDS, programų pagrindinės kryptys

Infekuotieji ŽIV patiria daug psichologinių problemų. Be kasdienio gyvenimo problemų, atsiranda ligos sukeltų bėdų. Jau vien suvokimas, kad esi pavojingo ir mirtino viruso nešiotojas, yra stiprus stresinis veiksnys, darantis įtaką visiems svarbiausiems žmogaus egzistencijos lygmenims: fiziniam, psichologiniam-emociniam, socialiniam. Įvairūs negalavimai, virškinimo sutrikimai, odos ligos, miego sutrikimas galimi fiziniu lygmeniu; prislėgtumas (depresija), nusivylimas, pyktis, žema savivertė – psichologiniu-emociniu lygmeniu; sąveikos ir bendravimo su artimaisiais ir giminėmis, saviizoliacija, veiklos atsisakymas – socialiniu lygmeniu. Infekuotam žmogui reikia kompleksinės pagalbos, skirtos sumažinti negalavimo reiškinius visais šiais lygmenimis.

narkotikų vartojimo dvejus metus ir daugiau. Tačiau nėra duomenų, kokiam skaičiui metadono programų pacientų pavyksta atsisakyti priklausomybės.

Paaugliams, ypač pažeidžiamiems ir esantiems svarbiausioje brandos stadijoje ir tampantiems atsakingais, nepriklausomais individams, negalima skirti metadono ir kitų sedatyvų, galima tik trumpai detoksikacijai. Deja, būtent pakaitinė terapija (metadonas), o ne nemedikamentų programos, yra Vyriausybės strategijos tikslas.

Kova su alkoholio/narkotikų priklausomybe bus laimėta paprastų mūsų šalies gyventojų namuose. Tėvai ir kiti svarbūs asmenys turi pozityvios įtakos jėgą. Mes privalome padėti jiems tą pasiekti. Pirkdami automobilį, gauname instrukciją. Kai gimsta mūsų vaikas, negauname nieko. Todėl turime padėti vieni kitiems ten, kur gyvename, rūpintis mūsų tautos ateitimi – mūsų jaunimu.

Iš ECAD pirmininko Džimio Korro pasisakymo

Aš, kaip ir Martinas Liuteris Kingas, tikiu, kad „geriau uždegti vieną žvakę, negu keikti tamsą“.

ECAD pastaruosius dešimt metų degė žvakės visoje Europoje. Mūsų organizacijos miestai nariai stengėsi įgyvendinti daugelį šviečiamųjų ir savivaldybių programų sumažinti narkotikų paklausą ir skatino policiją ir teisėsaugos organus prisidėti, kad kartu galėtume įveikti marą, kuris buvo ir yra socialinės atskirties mūsų miestuose priežastis labiau nei kuri kita socialinė problema.

Dabar rengiama ES narkotikų strategija ateinantiems penkeriems metams (2005-2010 m.)

Pagrindiniai veikiančios 2000-2004 m. strategijos tikslai buvo šie:

1. Gerokai sumažinti nelegalių narkotikų vartojimą, ypač jaunimo iki 18 metų.
2. Siekti, kad mažėtų sveikatos sužalojimų dėl piktnaudžiavimo narkotikais ir narko-

tikų sukeltų mirčių atvejų.

3. Žymiai padidinti sėkmingai baigusią reabilitaciją nuo narkotikų priklausomų asmenų skaičių.

4. Gerokai sumažinti nelegalių narkotikų prieinamumą.

5. Sumažinti su narkotikais susijusių nusikaltimų skaičių.

6. Gerokai sumažinti pinigų plovimo ir nelegalios prekybos prekursoriais atvejų.

ECAD visiškai palaiko šiuos šešis tikslus ir nekantriai laukia dienos, kada šie siūlymai bus įgyvendinti visų Europos šalių konkrečiais veiksmais. Dubline (Airija) vykiančioje birželio pabaigoje konferencijoje „ES narkotikų strategija – judėjimas pirmyn“ bus nagrinėjamas pilietinės visuomenės subjektų įtraukimo rengiant ES narkotikų strategiją klausimas. ECAD rengiasi aktyviai dalyvauti formuluojant 25 ES valstybių narių ateinančių penkerių metų narkotikų strategiją.

Esame džiugaus įvykio liudininkai: 10 naujų valstybių oficialiai prisijungė prie Europos Sąjungos Dubline organizuotose iškilmėse (Airija – pirmininkauja ES pirmąjį 2004 m. pusmetį). Tai man priminė pranašišką didžiojo prancūzų rašytojo Viktoro Hugo pasisakymą 1849 metais:

„Ateis diena, kai mes, Prancūzija; mes, Italija; mes, Anglija; mes Vokietija – visos kontinento nacijos, nesuprasdamos savo skiriamųjų bruožų ir nuostabaus individualumo, susilies į aukščiausiąją vienybę ir sukurs europinę broliją“.

Manau, didžiausias mūsų įnašas dabar ir netolimoje ateityje norint įgyvendinti šią svajonę apie „europinę broliją“ – tai apsaugoti mūsų piliečius, jaunos ir suaugusius, neleisti tapti narkotikų baronų mirtį nešančių prekių aukomis, reikia siekti, kad europiečiai galėtų gyventi visavertį gyvenimą Europoje, laisvoje nuo narkotikų.

MERŲ FORUMAS

Iš Reikjaviko (Islandija) mero Torolfūro Arnasono kalbos

Islandija dėl savo geografinės padėties gali būti tinkamas pereinamasis punktas narkotikų kontrabandai – mes daug dėmesio skiriame mūsų muitinei, nes rimtai vertiname šią riziką, manome, kad tuos, kurie nuleidžia rankas, galima panaudoti nešvariais tikslais.

Islandija įgyvendina visiško narkotikų atsisakymo politiką. ECAD mus palaiko. Mes sėkmingai įgyvendiname profilaktikos programą „Islandija – be narkotikų“. Mažiau jaunimo vartoja narkotikus. Bet darbas nebaigtas: šią užduotį privalu kelti nuolat – būtina nesibaigianti kova už mūsų vaikų ateitį be narkotikų.

Iš Pembrouko (Malta) mero Džozefo Zammito kalbos

Prie ECAD prisijungė 22 Maltos municipalitetai, kad suvienytų pastangas kovojant su narkotikais mūsų salose – daugiausia narkotikai gabenami jūra – todėl išskirtinis dėmesys kreipiamas į muitinę ir uostus – Maltos vyriausybė teikia finansinę

paramą nacionaliniam kovos su narkotikais komitetui, kuris turi savo skyrius visoje šalyje. Malta (40 tūkst. gyventojų) kasmet priima apie milijoną turistų – gana didelė jų dalis – jaunimas. Daugelis atsiveža narkotikų „asmeniniam vartojimui“ iš savo šalių. Tai ES politikos įtakos valstybėms narėms. Besiplečianti ES vis labiau pabrėžia šią savitarpio priklausomybę. Siūlome surengti konferenciją „Europinės salos prieš narkotikus“ visoms ECAD saloms narėms, turinčioms panašių problemų.

Iš Ksagros (Malta) mero Antonio Attardo kalbos

Šeima – mažiausia ląstelė, bet nuo jos sveikatos priklauso viso mūsų visuomenės kūno sveikata. Trys mūsų miesto organizacijos dirba narkotikų priklausomumo profilaktikos srityje – dvi vadovaujant Cerkvei (Bažnyčiai), ir viena valstybinė. Mes nesirengiame „sušvelninti“ savo kovos ir legalizuoti narkotikus, prieš kuriuos kovojame.

Iš Stokholmo mero pavaduotojos socialiniams klausimams Marga-

retos Ulofsson kalbos

Pas mus įgyvendinama programa „Mobilizacija prieš narkotikus“. Dabar mūsų užduotis yra įvertinti tai, kas padaryta, kas veikia efektyviai, o kas ne, ar tinkamai naudojamos lėšos. Daug projektų dabar įgyvendinama Stokholme, dauguma – bendradarbiaujant su buvusių narkomanų organizacijomis. Vienas iš pavyzdžių – projektas „Restoranai prieš narkotikus“. Mes bendradarbiaujame su restoranų savininkais, kurie nori apmokyti savo personalą su narkotikais susijusiais klausimais. Praėjusią vasarą skleidėme savo antinarkotines idėjas jaunimo festivaliuose, ir daug pasiekėme užmegzdami ryšius su jaunais žmonėmis. Šią vasarą vyksime į paplūdimius!

Iš Aglancijos miesto mero A. Petru pasisakymo

„Norėčiau pabrėžti, kad vienintelės Europoje organizacijos, vienijančios miestus su šūkiu „Europa be narkotikų“ – „Europos miestai prieš narkotikus“, – misija ir uždaviniai yra svarbi jungiamoji kovos su narkotikais pastangų koordinavimo grandis. Štai kodėl mūsų organizacijai taip svarbu tapti vis stipresne.“

Iš sveikatos apsaugos ir socialinių klausimų komiteto pirmininko pavaduotojo Knuto E. Lindšerno (Oslos, Norvegija) pasisakymo

Knut Lindšern, Andreas Petru

Smulkesnės informacijos prašome ieškoti interneto tinklalapyje www.ecad.net.

Ernesto Randolfi Montanos valstijos (JAV) Valstybinis universitetas

Municipalinių narkomanijos prevencijos programų moksliniai pagrindimai.

Rizikos ir profilaktikos veiksnių teorijos apžvalga

- „Mes neteigiame, kad 25 proc. Studentų rūko marihuaną, mes teigiame, kad 75 proc. To nedaro! Būtent tai norime pranešti šiai auditorijai – kad dauguma nevartoja narkotikų“.

- Profilaktika yra rezultatyvi:

Montanos valstija, Bilings (100 tūkst. gyventojų)

Paskutinių 30 dienų rūkymo duomenys
1997 m. 42 proc.

2001 m. 16 proc.

- Kalifornijos valstijoje apskaičiuota, kad doleris, panaudotas narkomanijos profilaktikai, leidžia sutaupyti 3,62 dolerio, kurie skiriami apmokėti gydymą.
- Kiekviena sudėtinga problema turi paprastą sprendimą – ir tai klaidinga.

Žr. taip pat Svetos Raičevos pranešimą, Sveikatos apsaugos ministerija/narkotinių medžiagų nacionalinė taryba, Sofija, Bulgarija Bulgarijos Respublikos nacionalinė antinarkotikų strategija 2003-2008 m.: žingsnis pasitinkant europinius ir tarptautinius standartus.

Iš ECAD direktoriaus Torgni Petersono kalbos

Keturi svarbūs sėkmės dalykai

1. Žinios – apie problemą, su kuria susiduriame,– konkrečios žinios apie jos raiškos mūsų mieste formas – situacijos palyginimas, pavyzdžiui, Skandinavijos mieste ir Pietų Europos mieste ne ką padės.

2. Strategija – ką mieste darome siekdami kovoti su narkotikais – reikia siekti didesnio informacijos sklaidimo įvairiomis kalbomis efektyvumo.

3. Koordinacija – tam, kad mūsų idėjos pasiektų kuo platesnę auditoriją.

4. Lyderystė – nereikia bijoti kelti lyderius, tuos, kurie prisiims atsakomybę už atliekamą darbą – ne „politikai“, o „operatyviniai darbuotojai“, tie, kurie, suvokia situaciją.

ECAD turi visas prielaidas pradėti šviečiamąją programą „operatyviniams darbuotojams“. Tai galėtų būti nuotolinio mokymo programa internete, susieta su kuriuo nors universitetu, kad baigus būtų išduotas akademinis diplomas. Tokia šviečiamoji programa padės didinti mūsų organizacijos įtaką.

Kova su narkotikais priklauso nuo politinės valios. Todėl politikus reikia mokyti šiais klausimais. Mūsų uždavinys – rasti veiksmingų tokios pagalbos teikimo būdų.

 WWW.ECAD.NET

Šis laikraščio numeris skirtas praėjusiai ECAD merų vienuoliktai konferencijai.

Pasisakymų ir pranešimų tekstai pateikiami ECAD tinklalapyje www.ecad.net.

Pasisakymų tekstus galima užsisakyti organizacijos pagrindiniame biure ecad@ecad.net arba tel. +46 8 508 29 032.

Per praėjusį pusę šimtmečio europinės visuomenės eksperimentavo ir vertino tiek ribojamojo, tiek ir liberalaus požiūrio į narkotikų vartojimą ir narkomaniją rezultatus. Mūsų nuostata šiais klausimais vienareikšmė – mes prieš narkotikų vartojimą. **Mūsų vaikų gerovei.**

 ECAD is Europe's leading organisation promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. Drug dealing and drug abuse cause enormous problems in Europe. Nations and their citizens are affected by the consequences of drug abuse. ECAD member cities work to develop initiatives and efforts against drug abuse supporting the United Nations Conventions which oppose legalisation and promote policies to eradicate drug abuse worldwide. Has your city joined ECAD?

European Cities Against Drugs

ECAD, Stadshuset

105 35 Stockholm, Sweden

Tel. +46-8-5082 93 62 Fax +46-8-5082 94 66

e-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional office in Russia www.ecad.ru

zazulin@ecad.ru Phone +7-812-328 96 65

ECAD Regional office in Latvia

vilnis.kipens@kurzeme.rcc.lv

Phone +371-7037330 Fax +371-7037331